

ВОЯЦЬКИЙ БАЛЬ

1918, червень

Наше сонне містечко зненацька наповнили тисячі парубків, переважно з убогих родин, їх відірвали від власних плантацій, ферм і крамниць і призывали з усіх наших південних штатів, тоді як їхні офіцери, котрим щойно присвоїли звання у військових училищах, походили з Півночі, з Великих озер і прерій (відколи скінчилася Громадянська війна, у містечку ще ніколи не було стільки янкі, казала моя матінка).

Такі молоді, такі хоробрі, ті сміхотливі вояки відразу зчинили в нас неабиякий галас і розсипалися вулицями, неначе зграї птахів із блакитним, сірим або зеленим пір'ям, декотрі були зі сріблястими або золотавими чубчиками, у декого були зірки за хоробрість чи строкаті орденські планки,— та всі ті птахи, і рядові, й офіцери, і сепаратисти, й аболіціоністи, що нарешті об'єдналися, якщо не помирилися, незабаром мали вирушити в далеку дорогу через океан до старої Європи, якою ми ще не марили у снах, та це був континент, який викликав у нас підсвідому тривогу, був невідомістю, що змушувала складати голову на чужій війні.

Та хоч і боялися вони, проте цього не показували. На вулицях, на лєтовищах, що були розкидані довкола містечка, у військових таборах відбувалися балі. (Авжеж, цікава річ, та тільки пояснити це було неможливо: жодне місто масштабів Монтгомері не було оточене такою кількістю аеродромів. І ось наше кумедне містечко призначили розсадником для хлопчаків, які мали піти в бій,— «у вогонь», казали вони, «на діло».)

Ще й досі вчувається мені їхній завзятий галас: гордовитий тупіт їхньої ходи, їхні загонисті вигуки, дзенькіт їхніх келихів, наче ті двадцять тисяч хлопчаків становили одне велетенське тіло, наче вони стали титаном із гарячковим пульсом, де в жилах нуртує адреналін і шалено скипає життєва снага. Враження було таке, ніби неминуча небезпека і певність тих, що поруч, так само приголомшених та несамовитих, так само смертних, як і вони самі, робили цих молодиків ще більшими шибениками та дітлахама й додавало їм ейфорії.

Хтозна, як ставилися вони до нас, південних красунь: може, ми здавалися їм бджолами, що набридливо дзижчать у вухах, може, кліткою з колібрі чи галасливими папужками. Єдине, задля чого ми жили, чого ми чекали щодня, уставши з ліжка, був новий міський бал, а такі щасливі дівчата, як я ото, котрих батьки не тримали замкненими у хаті,— гулянки у «Кантрі-клубі» чи в офіцерському клубі в Шерідані.

Звісно ж, батько намагався зачинити мене вдома, поки в містечку було те військо. Цей блідий і ніяковий службовець, який суворо дотримувався законів і вкладався спати разом із курми,

звісно ж, уважав усе те вояцтво стадом грубого бидла, насильниками й зарізяками. Проте моя матінка Мінні, дякую їй, дозволила мені піти на баль до «Кантрі-клубу», узявши з мене обіцянку повернутися до півночі й більше не відвідувати жодного балу в будь-якому домі. І вона чекала на мене до пізньої пори, не спала, а я повернулася майже опівночі.

Лейтенантові Фітцджеральдові був двадцять один рік, і талантів у нього було чималенько. Він умів пречудово танцювати усі модні танці, навчив мене їздити на коні трюхцем по-турецькому й покатав на аероплані; він писав оповідання, які незабаром будуть друкуватися скрізь, він певен був того; він був чепурний і вишуканий, володів французькою — завдяки тому знанню він і став піхотним лейтенантом після навчання у Принстоні, бо франкофони мали привілей, що дозволяв їм доскочити офіцерського звання, — та, головне, він був чепурний і елегантний, умів триматися як денді. Його мундир був пошитий у братів Брукс у Нью-Йорку. Носив він не обмотки, а високі чоботи солом'яної барви, в які заправляв холоші свого блідо-зеленого галіфе, — чоботиська ті були з острогами, що надавало йому дуже геройського вигляду.

Був він невисокий, та ті декілька сантиметрів, яких йому бракувало, компенсувалися тоненьким станом, підкресленим військовим кітелем, а ще в нього високе чоло і ще щось, уже й не знаю що (певність себе, віра в те, що він — особа неабияка, відчуття неповторності своєї долі), неймовірно зухвала хода, гордо зведена голова. Жінки були в захваті від нього, чоловіки теж. Мені варто було

бодай на мить замислитися над тим, чому ніхто з його братів по зброї не задрив йому ніколи, навіть не намагався кинути на нього тінь. Навпаки, чоловіки улягали його звабі й навіть підбадьорювали його...

Так він бентежить мене, так збурює! Нагнати це марення. Негайно!

Так, щодня народжувався новий танець, і я вмiла їх усі танцювати. Цілісінькі години збувала я перед люстром, відпрацьовуючи танцювальні фігури, усміхаючись і розправляючи плечі.

Усіх юнаків у клубі, усіх молодих офіцерів тримаю я в моїй руці, убраній у білу рукавичку. Я — Зельда Сейр. Суддівна. Майбутня наречена застрашнього великого письменника.

Відколи я побачила його вперше, я весь час чекала на нього.

І терпіла — заради нього, із ним, його.

У садку на Плежент-авеню він схиляється над маминими європейськими ружами й удає, ніби вдихає пахощі найтемніших, чорно-червоних, сортів баккара і крімсон глорі. Того дня він уперше прийшов до нас, усе на ньому бездоганне. Мундир від Бруксів сидить як улитий, стрілка на штанях свідчить про вміння доглядати себе, а чуба заче-